

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Základní škola Herčíkova 19, 612 00 Brno

Herčíkova 19, 612 00 Brno

Identifikátor školy: 600108180

Zřizovatel: město Brno - městská část Královo Pole, Palackého 59, 612 00 Brno

Školský úřad Brno - město, Křížová 22, 603 00 Brno

Termín konání inspekce: 17. - 20. leden 2000

Čj.	122-78/00-11086
Signatura	ol2ct105

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Základní škola poskytuje úplné základní vzdělání. Je příspěvkovou organizací ŠÚ Brno - město od 1. 9. 1989. Má 29 tříd a 746 zapsaných žáků. Sdružuje vlastní školu, školní družinu a školní jídelnu.

Školu navštěvují i žáci z jiných spádových obvodů. Škola má plavecký bazén a poskytuje všem žákům plavecký výcvik. Výchovně vzdělávací činnost v ZŠ zabezpečuje 41 učitelů. V pedagogickém sboru jsou tři muži.

Škola vyučuje v letošním školní roce v 1. - 8. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, v 9. ročníku v návaznosti na výuku v předcházejících ročnících podle upravených učebních dokumentů MŠMT ČR čj. 18 730/91-20. Ve třídě VI.B, která má sportovní zaměření na házenou, se výuka řídí modelovým učebním plánem Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy čj. 29 738/96-22-50.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci orientační inspekce byla kvalita, podmínky a průběh vzdělávání hodnoceny v následujících předmětech:

Na I. stupni: český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk, vlastivěda a přírodověda.

Na II. stupni: český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk, matematika, fyzika, chemie, dějepis, zeměpis, hudební výchova, technické práce a informatika.

I. stupeň

Plánování a příprava výuky

Učební plány: Týdenní počty hodin a hodinové dotace předmětů v rozvrhu sledovaných tříd odpovídaly požadavkům učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

Učební osnovy hospitovaných předmětů : Škola ve své vzdělávací činnosti realizuje schválený vzdělávací program. Učební osnovy přijatého vzdělávacího programu jsou plněny. Ve výuce českého jazyka ve 4. a 5. ročníku v oblasti psaní škola nedokladovala probrání všech okruhů učiva, daného osnovami.

Výukové cíle byly v převážné většině hodin stanoveny s ohledem na obsahovou stránku výuky, méně se zřetelem na možnosti žáků a dovednosti, kterých má žák dosáhnout (učitelé je často zaměňovali s obsahem výuky). Stanovené cíle byly ve většině hodin naplněny.

Příprava na výuku: Ze sledovaných hodin lze usuzovat, že se učitelé na výuku podle svých potřeb připravují. Nemají však zpracovány konkrétní časově tematické plány učiva pro jednotlivé předměty. Někteří si zaznamenávají časový harmonogram probíraného učiva do svých učebnic, které používají ve výuce. Z tohoto důvodu není možné postihnout, jakým způsobem učitel plánuje např. souhrnné opakování a upevňování učiva, jak je přizpůsobeno tempo a rozsah probíraného učiva s ohledem na možnosti žáků a podmínky třídy. Není také zajištěn přehled o probíraném učivu v případě, kdy dochází v následujícím školním roce ke změně vyučujícího.

Učitelé jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování, ale individuální

přístup k těmto dětem na základě jejich potřeb byl pozorován pouze v menším počtu hospitovaných hodin. Na škole je zavedena samostatná třída pro žáky s poruchami učení a chování, ve které působí speciální pedagog a kterou potřební žáci pravidelně 1x týdně v průběhu dopoledne navštěvují. Speciální pedagog konzultuje s třídními učiteli své výukové postupy a doporučuje další formy výuky těchto žáků.

Příprava a plánování výuky není systematické, celkově má dobrou úroveň.

Podmínky výuky

Personální podmínky: Hospitované předměty jsou vyučovány učiteli s plnou pedagogickou i odbornou způsobilostí, kromě jedné vyučující, která má pro výuku vlastivědy na I. stupni pouze pedagogickou způsobilost. Pedagogický sbor je stabilizován. Vedení školy využívá v maximální míře odborné a pedagogické způsobilosti učitelů k co nejkvalitnějšímu zabezpečení výuky.

Materiální podmínky: Škola má pro výuku sledovaných předmětů velmi dobré prostorové podmínky a materiálně technické zázemí. Pavilonové uspořádání školy umožňuje vhodně oddělit I. a II. stupeň. Účelné, estetické a podnětné vzhledem k výuce je učební prostředí především na prvním stupni. Vybavení pomůckami je zde odpovídající. Některé z nich jsou starší, ale plně funkční. Navíc si učitelé vytvářejí a shromažďují pro výuku své vlastní materiály. Fond učebnic je vzhledem k plnění zvolených vzdělávacích programů přiměřený. Žáci mají k dispozici i doplňkové materiály, které jim učitelé kopírují. Základní pomůcky i učebnice byly ve většině hodin využívány. Didaktická technika je zastoupena v dostatečném počtu a škále. Její účelné využití bylo zaznamenáno v několika předmětech.

Psychohygienické podmínky: Sled vyučovacích hodin respektoval ve většině tříd obecné psychohygienické zásady. Počet hodin v jednom dnu byl kromě tříd VI.A a VI.C (viz dále - organizování) v souladu s požadavky vyhlášky o základní škole. V organizaci školy byla na prvním stupni stanovena kromě desetiminutových jedna patnáctiminutová přestávka, což nekoresponduje s požadavkem § 9 odst. (2) vyhlášky MŠMT ČR čj. 291/1991 Sb., o základní škole v platném znění (viz protokol). Délka ostatních přestávek byla v souladu s příslušnými ustanoveními této vyhlášky. Pitný režim je pro žáky zajištěn prostřednictvím nápojového automatu a fontánek na chodbách školy. Estetická výzdoba a úprava prostor školy je celkově na dobré úrovni.

Podmínky výuky měly velmi dobrou úroveň.

Organizace, formy a metody výuky

Český jazyk

Ve sledovaných hodinách českého jazyka na I. stupni ZŠ převažovala frontální výuka. Učitelé využívali většinou klasických metod a forem práce, což vedlo k méně efektivnímu učebnímu stylu. Výuka byla zaměřena převážně na pamětní osvojování učiva. Množství informací, sled a jejich výběr byl přiměřený. Z důvodu lepšího zvládnutí učiva prvního ročníku jsou žáci v jedné hodině českého jazyka a matematiky rozděleni na skupiny podle dosahovaných vyučovacích výsledků. Ve druhém ročníku je jedna hodina půlena na čtení a hudební výchovu, což nemá výraznější opodstatnění. Ve skladbě použitých metod a forem práce ve výuce se odrážela metodická zdatnost, zkušenosti a kreativita jednotlivých vyučujících. V hodinách, ve kterých

byla využívána vhodná motivace, pestré metody a aktivní pracovní činnosti, pracovali žáci se zájmem a nadšením. Prokazovali dobré znalosti, které dokázali aplikovat při opakování gramatických jevů i při vyvozování nového učiva. V těch případech, kde na základě dobré komunikace využili hrových metod práce, střídání činností, průběžné motivace spojené s pozitivním hodnocením, dosáhli učitelé stanoveného vzdělávacího cíle a vyšší efektivity výuky. Kladem byla i průběžná kontrola výsledků. Tempo výuky se přizpůsobovalo průměrným žákům. Písemnému projevu žáků je ze strany učitelů věnována pozornost. Sešity žáků byly pravidelně opravovány a kontrolovány. Relaxační a pohybové chvílky se v průběhu sledovaných vyučovacích celků objevovaly v menší míře.

Chyběla průběžná, často i vstupní motivace. Zřídka se objevovaly motivační rozhovory. V nižších ročnících učitelé žáky motivovali prostřednictvím demonstrace nebo motivačního vyprávění, ve vyšších ročnících podněcovali žáky především výzvou.

V průběhu výuky učitelky využívaly klasických prvků při hodnocení žáků. Často se objevovalo motivační hodnocení a ocenění snahy žáků o pokrok. Hodnocení výkonu žáků bylo objektivní, ale v některých předmětech nezdůvodněné (např. vlastivěda). Sebehodnocení výkonu žáků nebylo v hospitovaných hodinách pozorováno. Používání spisovného jazyka není důsledně sledováno. V hodinách převládala spíše komunikace mezi učitelem a žákem, nežli komunikace mezi žáky navzájem.

Všichni učitelé prvního stupně měli ve sledovaných hodinách velmi pěkný přístup k dětem.

Úroveň a efektivita jednotlivých sledovaných hodin byla rozdílná. Pohybovala se od velmi dobré až po ještě vyhovující. Celkově ji lze hodnotit jako dobrou.

Přírodověda, vlastivěda

Úvodní část většiny sledovaných hodin byla věnována frontálnímu opakování předchozího učiva nebo orientačnímu zkoušení. Při opakování prokazovali žáci dobré znalosti, na které později navazovali při probírání nového učiva. Hospitované předměty se lišily úrovní organizace vyučovacích hodin a použitím metod a forem ve výuce. V jedné hodině přírodovědy bylo nové učivo vyvozováno na základě pokusů, které prováděli žáci samostatně. Výsledky pozorování vyhodnocovali, zaznamenávali do sešitu, společně formulovali závěry o získaných poznatcích. Zvolený postup žáky dostatečně motivoval k aktivitě, každý žák našel ve výuce úspěšné uplatnění a měl po celou dobu vytvořen prostor pro samostatné a aktivní učení. Vzájemná komunikace podporovala rozvoj umění diskutovat o daném problému. Výuka vlastivědy, ve které na základě výkladu učitele žáci pasivně přijímali nové poznatky nebo si učivo četli či vypisovali z učebnice, žáky nemotivovala, což se projevilo i v jejich nižší soustředěnosti. V průběhu zkoušení a opakování byly učitelovy otázky zaměřeny na pamětní zvládnutí učiva, méně pak na pochopení vztahů a souvislostí. Klasifikace žákova výkonu nebyla zdůvodněna. Celkové hodnocení práce žáků nebylo ve sledovaných hodinách prováděno.

Výuka přírodovědy měla velmi dobrou úroveň, kvalita výuky vlastivědy byla dobrá.

Cizí jazyky (angličtina, němčina)

Většina hospitovaných hodin byla vedena v angličtině a němčině. V hospitovaných hodinách německého jazyka byli žáci velmi dobře aktivováni, pracovali efektivně a s nadšením. Jejich jazykové dovednosti byly na velmi dobré úrovni. V hodinách anglického jazyka bylo tempo výuky pomalejší. Učitelky využívaly metod opakování a procvičování učiva, občas se uplatnily hrové prvky, které žáky motivovaly. Stereotypní výuka naopak vedla k pasivitě žáků a

nevzbuzovala jejich zájem. Nedařilo se všechny žáky aktivně zapojit do výuky a vytvořit dostatečný prostor pro rozvoj vzájemné komunikace a dialogu. Často chyběla průběžná motivace, stejně i relaxační a pohybové chvíle. Při větším počtu žáků ve třídě nebylo možno zařazovat individuální činnosti. Ty se však uplatnily při výuce v počítačové učebně, kde si žáci sami prostřednictvím výukových programů ověřovali své znalosti. Hodnocení žáků bylo přiměřené, komunikace dobrá.

Výuka anglického jazyka měla dobrou úroveň, výuka německého jazyka byla velmi dobrá.

Kvalita vzdělávání byla v jednotlivých předmětech a třídách rozdílná, a to v přímé souvislosti s osobností učitele, jeho pedagogickými schopnostmi a tvůrčím přístupem k výuce. Organizace, metody a formy práce, motivace i hodnocení žáků, stejně jako interakce a komunikace byly na I. stupni celkově na dobré úrovni.

Druhý stupeň

Plánování a příprava výuky

Učební plány hospitovaných předmětů vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 a plány upravených učebních dokumentů MŠMT ČR čj. 18 730/91-20 byly plněny.

Učební osnovy hospitovaných předmětů :

Plánování učiva a jeho členění do jednotlivých ročníků odpovídalo učebním osnovám obou vzdělávacích programů. Odchyly od předepsaných osnov nebyly zjištěny. Kontinuita učiva mezi jednotlivými ročníky je ve škole sledována ve většině předmětů prostřednictvím předmětových komisí.

Výukové cíle: Stanovené výukové cíle inspektovaných vyučovacích hodin odpovídaly standardu vzdělávání a aktuálnímu složení tříd, ne vždy se je však podařilo vyučujícím zcela naplnit. Specifické cíle předmětu informatika s přihlédnutím k ročníku a probíranému učivu byly plněny.

Příprava výuky některých hospitovaných hodin byla kvalitní (např. přírodovědné předměty, informatika, technické práce). V některých měla s ohledem na převažující dlouholetou praxi pedagogů rutinní ráz (např. český jazyk, dějepis, hudební výchova), což se projevovalo určitým stereotypem výuky. Rozvržení učiva si někteří vyučující zaznamenávali přímo do učebnic. Vyučující jsou podrobně informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování.

Úroveň plánování a přípravy výuky byla dobrá.

Podmínky výuky

Personální podmínky: Hospitované předměty jsou vyučovány učiteli s plnou pedagogickou i odbornou způsobilostí, kromě menší části hodin zeměpisu a dějepisu, které jsou vyučovány bez požadované odborné způsobilosti. Personálně nadprůměrně zabezpečená výuka spolu s pedagogickými zkušenostmi ve velké většině hospitovaných hodin pozitivně ovlivnila celkovou kvalitu výuky.

Materiální podmínky:

- Pro výuku českého jazyka byly standardní. Umístění žákovské knihovny ve víceúčelové

místnosti není vyhovující; výpůjční doba sice je stanovena, ale mezi žáky se zatím nevžila. Frekvence výpůjček je nízká.

- Pro výuku cizích jazyků byly k dispozici jazykové učebny s dobrou estetickou úrovní a s mnoha motivačními prvky pro výuku jazyků (nástěnné tabule s gramatikou). Zvláště jazyková učebna němčiny, která je poměrně malým, avšak útulným prostorem, doslova hýří množstvím názorných pomůcek, z velké části vyrobených učitelkou vlastnoručně. Ve většině hodin byl použit kazetový magnetofon. Žáci jsou dostatečně vybaveni vhodnými učebnicemi i dalšími studijními materiály.
- K výuce dějepisu a zeměpisu slouží odborné učebny, které jsou velmi dobře vybaveny.
- Pro výuku hudební výchovy je na škole zřízena hudebna, která je vybavena klavírem, kvalitní audiotechnikou a příhodnou didaktickou výzdobou. V hudebně mají žáci k dispozici židle, chybějí však psací plochy potřebné pro zápisy učiva do sešitů.
- Sledovaná výuka fyziky a chemie proběhla ve specializovaných učebnách, vybavených veškerou dostupnou didaktickou technikou, která také byla v průběhu výuky velmi efektivně a vyváženě využívána. Materiální zabezpečení výuky přírodovědných předmětů je na mimořádně dobré úrovni. Učební pomůcky i studijní materiály jsou pořizovány účelně a pravidelně doplňovány. Škola také disponuje chemickou laboratoří, v níž žáci provádějí laboratorní práce.
- Výuka matematiky je plně zabezpečena vhodnými učebnicemi. Učební pomůcky, které jsou na škole k dispozici, umožňují plnit cíle výuky předmětu. Ve výuce byly vhodně a efektivně využity. Některé jednoduché pomůcky si učitelé vytvářejí sami.
- Pro výuku předmětu technické práce má škola k dispozici jednu prostornou dílnu s dobrým vybavením (pracovní stoly, nástroje, materiál, stavebnice pro výuku elektrotechnických zapojení a další učební pomůcky). Daří se zabezpečovat i potřebný materiál pro žákovské výrobky.
- Na škole jsou pro práci s počítači dvě velmi dobře vybavené odborné učebny. V jedné probíhá výuka informatiky, ve druhé se prostřednictvím výukových programů uskutečňuje výuka jazyků. Prostředí učeben je podnětné a estetické, její zařízení je účelně využíváno.

Psychohygienické podmínky: Sled vyučovacích hodin respektuje zásady psychohygieny. Přestávky v průběhu dopoledne jsou desetiminutové, po druhé vyučovací hodině je přestávka v délce 15 minut. Dvacetiminutová přestávka je zařazena po čtvrté vyučovací hodině. Pitný režim škola zajišťuje.

Personální, materiální a psychohygienické podmínky byly na velmi dobré úrovni.

Organizace, formy a metody výuky

Český jazyk

V inspektovaných vyučovacích hodinách převažovaly tradiční formy práce. Učivo bylo podáváno věcně správně s důrazem na logické zdůvodňování pravopisných jevů. V hodinách prokazovali žáci dobré znalosti. Přestože nové učivo bylo promyšleně začleňováno do systému znalostí žáků, časté používání standardních metod výkladu, opakování a prověřování učiva málo podněcovalo aktivitu žáků. Ve výuce chyběla jedna ze základních vyučovacích metod - práce s učebnicí. Malý důraz byl kladen na využívání odborné terminologie. Kultura mluveného projevu nebyla ve všech hodinách českého jazyka důsledně uplatňována. Způsob komunikace nepodněcoval žáky k dialogu. Z předložených opravených slohových prací žáků vyplývá, že na

některé stylistické chyby nebyli žáci upozorněni a v některých případech stupeň klasifikace neodpovídal slohové úrovni práce.

Kvalitu vyučování v českém jazyce hodnotí ČŠI v oblastech organizace, metod a forem výuky, motivace a hodnocení žáků i v oblasti interakce a komunikace celkově jako dobrou.

Dějepis

Dějepis je na škole vyučován dvěma učiteli, z nichž jeden, který vyučuje čtyři hodiny dějepisu (z celkového počtu 28 hodin), nemá odbornou způsobilost. ČŠI inspektovala výuku dějepisu pouze u vyučující s plnou odbornou způsobilostí, proto se vyjadřuje jen k těmto hospitovaným hodinám. Ke kvalitě dějepisné výuky přispívá nemalou měrou velmi dobře vybavená odborná učebna dějepisu a rovněž odbornost a erudice vyučující. Učivo je podáváno žákům zajímavým způsobem. Při výuce bylo využíváno názoru, práce s učebnicí, s dějepisným atlasem, s nástěnnou mapou i s obrazovým materiálem. Žáci prokazovali dobrou orientaci v dějepisných mapách. Učivo bylo probíráno věcně správně; žáci dobře reagovali na kladené otázky, mezi historickými jevy dokázali postihovat souvislosti časové, geografické i příčinné. Velmi dobře byl objasňován význam odborných termínů. Zájem žáků o učivo byl zřejmý. Žáci byli motivováni zajímavými formami práce (hádky, soutěže) a průběžným pozitivním hodnocením. Vzájemná komunikace byla na velmi dobré úrovni.

Kvalitu vyučování dějepisu hodnotí ČŠI v oblastech organizace, metod a forem výuky, motivace a hodnocení žáků i v oblasti interakce a komunikace celkově jako velmi dobrou.

Hudební výchova

Vyučovací hodiny byly organizačně dobře a účelně vedeny. Používané metody a formy práce v hospitovaných hodinách, cíleně zaměřené na citovou i rozumovou oblast dětského vnímání, motivovaly žáky k rozvíjení muzikálnosti. Velmi dobrou profesionální úroveň měl pěvecký i instrumentální projev učitelky. Ve sledovaných hodinách převládal nácvik písní, poslech hudby a orientace žáků v oblasti dějin hudby. Ve všech uvedených oblastech se žáci dobře orientovali. Při zpěvu prokazovali snahu o dobrý výkon a upevněné pěvecké návyky. Při poslechu hudby byli schopni uvědomělého soustředění. Nové písně byly nacvičovány většinou nápodobou. Při výuce dějin hudby reagovali žáci velmi dobře na všechny kladené otázky. Oblast hudební nauky nebyla v inspektovaných hodinách preferována. Výkony žáků byly hodnoceny sporadicky, ale objektivně.

Organizace, metody a formy práce, motivace i hodnocení žáků, stejně jako i interakce a komunikace jsou při výuce hudební výchovy na velmi dobré úrovni.

Matematika

Kvalita a styl výuky se lišily u jednotlivých vyučujících a tříd. V některých hospitovaných hodinách věnovali učitelé část vyučovacích jednotek opravám písemných čtvrtletních prací. Způsob provádění oprav, při kterém byli žáci vedeni k aktivní práci při korigování chybných postupů a řešení, byl promyšlený. Práce ve skupinách, kde spolupracovali žáci s dobrými i se slabšími výsledky, umožnila učitelce věnovat se individuálně žákům s většími nedostatky

ve vědomostech a žákům se specifickými poruchami učení. Ve zbývajících částech těchto hodin i v dalších zhlédnutých hodinách byla prostřednictvím rozmanitých metod a forem práce realizována výuka, navazující na předcházející učivo. Promyšlenými postupy a zdůvodňováním řešení úkolů byli žáci vedeni k rozvoji logického myšlení a k aplikaci procvičovaných poznatků. Organizace výuky v části zhlédnutých hodin umožňovala úspěšné uplatnění převážně většiny žáků. Při zadávání úkolů učitelé respektovali zásadu přiměřenosti, zohledňovali žáky s individuálními potřebami. Vyučovací čas byl efektivně využit, většina žáků byla aktivní. V průběhu výuky se objevovaly motivační metody, méně často vstupní motivace. Bylo sledováno využívání pozitivního posilování, povzbuzování a také individuální práce se žáky vyžadující pomoc vyučujícího, případně spolužáka. Ve třídách byla vytvářena příznivá pracovní atmosféra. Při hodnocení byly zohledňovány individuální dispozice žáků, oceňována snaha a pokrok žáka. Učitelé přistupovali k žákům vstřícně a rozvíjeli jejich komunikativní dovednosti.

Kvalita a efektivita výuky matematiky je na velmi dobré úrovni. Organizaci výuky, metody a formy práce, interakci a komunikaci, stejně jako motivaci a hodnocení lze v převážné většině vyučovacích hodin matematiky hodnotit jako velmi dobré.

Technické práce

Struktura hodin odpovídala charakteru předmětu, věku žáků i výukovým cílům. Organizační pokyny učitelky byly jasné, srozumitelné a úměrné věku a schopnostem žáků. Výběr, sled a množství informací byl přiměřený. Dobrá organizace vlastní výuky umožňovala žákům pracovat individuálním tempem a rozvíjet tak jejich samostatnost. V hodinách bylo probráno potřebné minimální množství teoretického učiva, praktické činnosti zabíraly převážnou část vyučovacího času. Učitelka vytvářela dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru žáků, vhodným způsobem navazovala na jejich předcházející znalosti a dovednosti, které následně rozvíjela při další výuce (např. technické kreslení, technické myšlení a vlastní praktické dovednosti). Žáci pracovali se zaujetím, měli zvládnuté správné dovednosti a návyky. Jejich zájem byl mimo jiné vzbuzen i vhodnou úvodní motivací, zařazením dalších motivačních prvků v průběhu výuky a pozitivním hodnocením výsledků jejich práce. Ve výuce byl výrazně pozitivní vzájemný vztah vyučující a žáků, dobrá vzájemná komunikace, pomoc mezi žáky. V průběhu výuky byly dodržovány psychohygienické zásady, hygienické návyky a zásady bezpečnosti práce.

Kvalita a efektivita výuky technických prací je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Organizace výuky, metody a formy práce, interakce a komunikace, motivace i hodnocení byla velmi dobrá.

Informatika

Sledovaná výuka předmětu byla celkově kvalitně připravena (teorie, praktická práce na PC). Struktura hodin byla přiměřená jak věku žáků, tak i jejich pokročilosti ve zvládnání výpočetní techniky a základů programování. Tomu odpovídal způsob výběru, sledu a množství informací. Učitel prováděl výklad v přiměřeném tempu, úměrné náročnosti, a zřetelným způsobem. Nové pojmy vysvětloval jasným způsobem a v návaznosti na jejich znalosti. Větší část vyučovacího času byla věnována praktické práci na počítačích. Žáci procvičovali odvozené teoretické postupy. Ve výuce jim byl vytvořen značný prostor pro samostatné a aktivní učení. Byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo. Způsob výuky umožňoval všem žákům úspěšně se uplatnit a pracovat individuálním tempem. Charakter předmětu a zejména práce na počítačích je pro žáky

značně motivující. V průběhu vyučování měl učitel dostatečnou účinnou zpětnou vazbu o míře pochopení a osvojení probíraného učiva. Žáci byli vedeni k sebekontrolě. Žáci projevovali velmi dobrý vztah k vyučovacím předmětům a k výuce samé. V průběhu výuky byl vytvářen prostor pro diskusi. Vyučující vhodnou komunikací pozitivně ovlivňoval psychosociální podmínky výuky.

Organizaci výuky, metody a formy práce lze hodnotit velmi dobře. Kvalita a efektivita výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace v předmětu informatika byla velmi dobrá.

Chemie a fyzika

V rámci hodnocení kvality vzdělávání v předmětech chemie a fyzika byly hospitovány tři hodiny chemie a dvě hodiny fyziky, a to v 8. a 9. třídě. Ve všech hospitovaných třídách uvádějí vyučující velké množství žáků s poruchami učení a chování, diferenciace výuky však zřetelná nebyla.

Struktura hospitovaných hodin odpovídala věku a schopnostem žáků i deklarovaným cílům. Všechny tři učitelky jsou velmi erudované jak po odborné, tak i po pedagogické stránce. Tomu také odpovídal jejich přístup k žákům i celková stavba vyučovacích hodin. V jejich úvodu bylo zařazeno krátké opakování, na něž navázal výklad nové látky. Ten byl doprovázen demonstračním pokusem, jehož jednotlivé fáze byly zřetelně objasňovány a který si žáci mohli znovu provést sami. Na začátku hodiny jsou žáci seznámeni s jejím cílem a programem. Byli vhodně motivováni pokusem a předloženým problémem při použití didaktické techniky. Tato promyšlená a účinná motivace zpestřila výuku a zaujala žáky i při výkladu nepřilíš atraktivního tématu (detergenty a pesticidy).

Komunikace mezi učiteli a žáky byla velmi dobrá. Žáci měli dostatečný prostor pro svoje názory a jejich uplatňování. V hodinách byla příznivá pracovní atmosféra, žáci projevovali zájem o předkládané problémy. K žádným projevům nekázně nedošlo.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách chemie a fyziky je celkově na vynikající úrovni. Organizace, formy a metody výuky jsou velmi dobré. Motivace a hodnocení, stejně jako interakce a komunikace v hospitovaných hodinách byla vynikající.

Cizí jazyky (němčina a angličtina)

V hospitovaných hodinách je deklarováno velké množství žáků s poruchami učení, práce s nimi však nebyla zřetelně diferencovaná. Hospitované hodiny měly velmi dobrou a ve dvou případech až vynikající úroveň. Byly to hodiny němčiny, ve kterých se vystřídala řada různých forem práce, hodiny velmi dynamické, při nichž byli žáci zcela zaujati a soustředěni na práci. Jejich efektivita se projevovala bezvadným kontaktem učitelky se žáky a jejich schopností rychle a správně reagovat. I v ostatních vyučovacích hodinách byly použity velmi různorodé metody od frontálních, přes nácvik správné výslovnosti, přípravu dialogů a jejich realizování, až po samostatnou práci při procvičování jazykových jevů na počítačích ve specializované učebně. Hodiny byly vedeny převážně v němčině či angličtině a pouze částečně v češtině. Interpretace učiva vyučujícími byla zcela bezchybná.

Z úvodních motivačních metod byly využity motivační hry (např. na znalost německých slovíček) nebo zaspívání písně. Mezi žáky a vyučujícími byl vždy navázán velmi bezprostřední kontakt. Za svoji práci ve vyučovacích hodinách i při frontálním zkoušení byli žáci většinou

pochválení.

Dohodnutá pravidla byla známá, akceptovaná a vzájemně respektovaná. Učitelky vytvářely dostatečný prostor pro vlastní názor žáků a diskusi s nimi. Jejich verbální a neverbální komunikace byla profesionální. Ve vyučovacích hodinách vládla dobrá atmosféra, kázeň a projevy aktivního a pozitivního vztahu žáků k výuce.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách cizích jazyků je celkově na velmi dobré úrovni. Organizace, formy a metody práce jsou dobré. Motivace a hodnocení byla na velmi dobré úrovni. Interakce a komunikace v hospitovaných hodinách byla velmi dobrá.

Zeměpis

Dvě hospitované hodiny zeměpisu charakterizovala aktivita a zájem žáků o předmět. Vzájemná komunikace učitelů s žáky, průběžná kontrola a bezprostřední hodnocení zabezpečovaly účinnou motivaci a zpětnou vazbu. Efektivita těchto hodin zeměpisu byla vysoká. Ve sledovaných hodinách převládaly frontální činnosti. Vyvozování nových poznatků i opakování učiva probíhalo ve spojení s logickými souvislostmi učiva. Žáci tak měli prostor pro aplikaci poznatků v praktických činnostech. Metody výuky se střídaly, žáci používali k zjišťování nových poznatků pomocné materiály. Dobře se orientovali na mapě a prokazovali dobré znalosti. V jedné z hospitovaných hodin byla efektivita výuky nízká. Nové poznatky byly žákům předkládány již hotové, svou funkci neplnily ani zápisy do sešitů. Málo výrazným prvkem byla motivace, zejména průběžná. Žáci byli málo aktivní a jejich zapojení do činností nízké.

V rámci předmětu je na škole pořádáno školní kolo zeměpisné olympiády, kterého se účastní více žáků. Vztahy mezi učiteli a žáky se jeví jako vstřícné.

Kvalita vyučování zeměpisu byla v oblastech organizace, metod a forem výuky, motivace a hodnocení žáků i v oblasti interakce a komunikace celkově velmi dobrá.

Výchovně vzdělávací proces školy je velmi dobře zajištěn učiteli s pedagogickou a odbornou způsobilostí, což kladně ovlivňuje úroveň výuky. Celkově byla kvalita sledované výuky na druhém stupni na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Koncepce a plánování

Plánování je pojato jako ucelený systém. Ředitelka školy vypracovala koncepci školy s platností na dva kalendářní roky. Při zpracování vycházela z analýzy stávajících podmínek a potřeb školy. Koncepční záměry jsou velmi stručné, zadané v obecné rovině. Plán práce ZŠ na školní rok 1999-2000 vychází z výroční zprávy školy v roce 1998/99, ze vzdělávacích programů a ze souboru pedagogicko organizačních opatření pro školní rok 1999/2000. Obsahuje oblast pedagogickou, personální a ekonomicko-materiální. S nejdůležitějšími úkoly plánu školy byli učitelé i rodiče seznámeni. Hlavní cíle výchovně vzdělávací práce i navržené prostředky realizace jsou v plánu formulovány obecně bez určení zodpovědnosti a bez udání

termínů plnění, což neumožňuje přehledně hodnotit dosažené výsledky. Roční plán práce je dále konkretizován v operativních krátkodobých týdenních plánech, které mají převážně organizační charakter. Měsíční plány práce se zpracovávají pouze pro měsíc září a červen. Plnění stanovených úkolů je vedením školy sledováno, avšak jejich vyhodnocování nebylo písemně doloženo.

Ve třídě VI.B, kde se výuka řídí modelovým učebním plánem Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy čj. 29 738/96-22-50, vznikaly organizační nesnáze při dodržení časové dotace týdenních hodin učebního plánu třídy. Předložené doklady vedené školou (rozvrh hodin, učební plán zpracovaný školou) obsahovaly rozlišné údaje o týdenním počtu hodin. Kontrolou bylo zjištěno, že nebyl dodržen celkový týdenní počet hodin, kdy dívky měly 26 vyučovacích hodin a chlapci 28 hodin (viz protokol). Tato skutečnost není v souladu s požadavkem příslušného učebního plánu, který uvádí povinných 27 hodin výuky týdně.

Nabídky volitelných a nepovinných předmětů je využíváno. Nabídka kroužků je nižší. Škola nabízí kroužek výpočetní techniky, aerobiku, bojových umění, gymnastiky, ZRTV a kroužky doučování. Nepovinným předmětem je náboženství. Pro žáky s poruchami učení jsou vypracovány individuální plány.

Celkově je plánování činnosti školy pojato jako systém a má dobrou úroveň.

Organizování

Ředitelka školy Mgr. Libuše Plchová řídí školu od roku 1989. Stávající organizační struktura vychází v současné době z podmínek školy a vytváří předpoklady pro její dobré řízení. V souladu s ustanovením § 8 odst. (2) a (3) vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole jmenovala ředitelka školy dvě zástupkyně pro oblast výchovně vzdělávací činnosti (pro první a druhý stupeň) a další zástupkyni pro oblast ekonomickou. Na ně je delegována velká část pravomocí. Jejich kompetence s určením odpovědnosti za plnění přidělených úkolů jsou písemně vymezeny. Rozhodnutí ředitelky jsou adresná, jednoznačná a konkrétní. Po zvážení využívá podněty a připomínky pracovníků a rodičů. Škola má vypracován organizační řád a přehledné organizační schema. Jako poradní orgán ředitelky školy slouží pedagogická rada. Metodické sdružení a předmětové komise pracují samostatně a jsou na ně částečně přeneseny určité kompetence (např. sledování návaznosti učiva v jednotlivých ročnících, časové rozvržení učiva). Vyučování probíhá podle stabilního rozvrhu hodin. V rozvrhu tříd IV.A a IV.C byla stanovena výuka šesti vyučovacích hodin v jednom sledu 1x týdně, v případě několika tříd druhého stupně výuka sedmi vyučovacích hodin v jednom sledu (třída VIII.A ve čtvrtek - dívky; třída VIII.C v pátek - část hochů a třída IX.C v pondělí - dívky). Tyto skutečnosti nejsou v souladu s § 9 odst. (3) vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole (viz protokol).

Řád školy je obsažný, je zpracován jasně, konkrétně a striktně vzhledem k podmínkám a potřebám velké školy. Opomíjí jeden z bodů (chránit zdraví své i svých spolužáků), určených § 15 vyhlášky o základní škole. Nekonkretizuje práva dítěte. Základní pravidla hodnocení žáků stanoví klasifikační řád, který zpracovala škola dle příslušných právních norem a metodických pokynů MŠMT ČR.

Informační systém má velmi dobrou úroveň. S informacemi organizačního charakteru jsou pracovníci i žáci školy seznamováni včas. Ochrana osobních dat je zajištěna. Ve vztahu k zákonným zástupcům žáků využívá škola běžné formy přenosu informací - žákovské knížky, třídní schůzky a v případě potřeby operativně volí osobní projednání. Rodiče se mohou po předchozí dohodě s vyučujícím zúčastnit výuky. O tuto nabídku je ze strany rodičů malý zájem. Výroční zpráva školy obsahuje dostatek informací. Škola se velmi často a vhodným způsobem

prezentuje na veřejnosti, a to především v oblasti kulturní a tělovýchovné.

Povinná dokumentace školy dle § 38 a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů je vedena. Vedení třídních knih a katalogových listů vykazovalo nedostatky administrativního rázu.

Organizační uspořádání školy je funkční a má dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Systém vedení a motivování pracovníků vychází z celkové koncepce školy. Cílem vedení školy je vytvořit takové podmínky, aby rostl zájem žáků o tuto školu. Ředitelka využívá účelně nástrojů operativního řízení. Pracovníci jsou motivováni k činnostem především prostřednictvím systému hmotného stimulu, na který má vliv kvalita výuky a angažovanost učitelů. Kritéria pro stanovení osobních příplatků jsou konkretizována na podmínky školy, písemně zpracována a vyvěšena ve sborovně. Ředitelka školy podporuje a umožňuje další vzdělávání učitelů. Oblasti, ve kterých se učitelé dále vzdělávají, vycházejí především z potřeb školy. Prioritou je účast na seminářích, které se věnují práci se žáky s poruchami učení a oblastí výpočetní techniky.

Vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost ředitelky školy vychází z ročního plánu. Ve výkazu kontrol má ředitelka školy dokladovány výsledky své průběžné kontrolní činnosti (např. kontroly žákovských knížek, žákovských sešitů apod.). Ředitelka školy společně se svými zástupkyněmi provádí kontrolu výchovně vzdělávací činnosti formou hospitací. Při hospitacích, které nejsou příliš četné, se vedení školy zaměřuje především na méně zkušené učitele. O hospitacích jsou vedeny záznamy. Analýza skutečností zjištěných při hospitované výuce s případnou vazbou na předmětové komise nebyla při inspekci písemně doložena. Jednotlivé předmětové komise sledují naplňování učebních osnov. Studijní výsledky žáků jsou pravidelně vyhodnocovány na pedagogických radách. Z jednání pedagogických rad jsou pořizovány zápisy. V oblasti vedení povinné dokumentace a plnění učebních plánů je kontrola ze strany vedení školy méně účinná a není náležitě provázána s právními normami (nedostatky v rozvrhu hodin; pochybení v učebním plánu třídy VI.B). Připomínky rodičů uváděné v zápisech z třídních schůzek vedení školy eviduje a reaguje na ně většinou prostřednictvím třídních učitelů nebo předmětových komisí.

Kontrolní mechanismy jsou vypracovány a kontrola je realizována. V oblasti vedení povinné dokumentace a plnění učebního plánu byla kontrola méně účinná a vykazovala dílčí nedostatky. Pozitiva a negativa kontrolního systému byla v rovnováze, celkově měly kontrolní mechanismy dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Činnost školy je plánována a organizačně dobře zajištěna. V řízení školy byly zjištěny nedostatky v oblasti dodržování obecně závazných právních předpisů a kontrolních mechanismů. Celkově je řízení školy na dobré úrovni.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Název školy ve zřizovací listině není shodný s názvem školy, uvedeném na rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. BM9906/291 ze 14. 6. 1999
- Rodičům byly v rámci orientační inspekce rozdány anonymní dotazníky, jejichž prostřednictvím se mohli vyjádřit k práci školy. Výsledky ankety obdržela ředitelka školy.
- Škola vyvíjí velice aktivní činnost v oblasti prezentace na veřejnosti. Žáci se účastní kulturních akcí, soutěží i olympiád.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- zřizovací listina
- učební plány, podle kterých je výuka organizována
- učební osnovy
- koncepční záměry školy
- střednědobý a krátkodobý plán práce
- výroční zpráva o činnosti školy
- žákovské knížky žáků
- diktátové sešity žáků IV. a V. tříd
- slohové práce žáků druhého stupně ZŠ
- podklady ke kontrolní činnosti ředitele školy
- zápisy z předmětových komisí
- zápisy z metodického sdružení
- rozpis přestávek
- individuální výukové plány integrovaných žáků
- výkazy o činnosti volitelných a nepovinných předmětů
- přehled zájmových kroužků
- dotazníky rodičům žáků školy
- hospitační záznamy inspektorů

ZÁVĚR

- Škola má pro výuku sledovaných předmětů velmi dobré materiální podmínky
- Plánování a přípravě výuky je věnována menší pozornost. Vzdělávací programy školy jsou realizovány v souladu s platnými učebními dokumenty, kromě modelového učebního plánu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy čj. 29 738/96-22-50
- Kvalita vzdělávání byla v jednotlivých předmětech a třídách rozdílná. V některých případech se projevil méně efektivní učební styl.
- Sledovanou výuku zajišťují převážně učitelé s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí, což zvyšuje úroveň výuky. Negativně ovlivňuje výuku převaha klasických metod a frontálních činností některých učitelů.
- Řídící práce školy je na dobré úrovni, nedostatky byly zjištěny především v oblasti dodržování obecně právních předpisů a kontrolních mechanismů.
- Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou vzhledem ke schváleným učebními dokumentům čerpány efektivně a v souladu s účelem jejich poskytnutí.

Celkově je škola hodnocena jako dobrá.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	Mgr. Eva Šefránková	.E. Šefránková, v.r....
Členové týmu:	PaedDr. Jitka Měřinská	.J. Měřinská, v.r....
	PaedDr. Danuše Pytelová	D. Pytelová, v.r.....
	Mgr. Pavel Klár	.P. Klár, v.r.....
	Mgr. Jaroslav Krška	.J. Krška, v.r.....

V Brně dne 3. února 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:4. 2. 2000.....

Razítko

.....
Mgr. Libuše Plchová
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Brno - město	29. 2. 2000	122-144/00
Zřizovatel: město Brno, MČ Královo Pole	29. 2. 2000	122-145/00

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. Jednacího protokolu ČŠI	Text
13. 2. 2000	122-7/00	připomínky doručeny